

Archeologie van de straat Rotterdams

kunstenaarscollectief assembleert gebruikte materialen

Door Rianne Groot

Idealiter slaat het lange-termijngeheugen alles op wat een mens in zijn levensloop meemaakt. Allerhande feiten en herinneringen zouden dan op elk gewenst tijdstip terug te halen zijn. In werkelijkheid kunnen bepaalde gegevens die er wel moeten zijn echter niet teruggehaald worden. Ruimtegebrek noopt tot verwijdering van opgeslagen data. Persoonlijk heb je daar maar beperkte controle over, het geheugen bepaalt eigenhandig welke overvloedige informatie het wenst weg te gooien. Zelfs mooie herinneringen worden dikwijls aan het geheugen onttrokken. Verwijderd wil dus niet zeggen dat de informatie geen waarde meer had.

Precies zo denkt het Rotterdamse kunstenaarscollectief Honda 98 over gebruikte voorwerpen als meubels, hout, blikjes, aanstekers, kauwgom verpakkingen en plastic lepeltjes. In plaats van dergelijke voorwerpen op de vuilnishoop te gooien, zou men een nieuwe bestemming voor ze moeten vinden. Waarom zou je van oude bedspiralen bijvoorbeeld, geen nieuwe poef maken? Hoe gebruikte materialen door recycling een nieuwe bestemming en betekenis krijgen, is te zien in showroom voor Media and Moving Art, MaMA, in Rotterdam, waar vandaag Pick-up van Honda 98 wordt gepresenteerd. Dit is een grote 'walk-in' assemblage van gevonden en gebruikte voorwerpen, onttrokken aan de maalstroom van het afval van een stad.

Loop door een straat van een willekeurige grote stad en onmiddellijk valt op dat bijna alles is vormgegeven. Van lichtbakken, prullenbakken en verkeersborden tot rondzwerfend vuil als blikjes, verpakkingen en wat dies meer zij. Door massaproductie gaan deze zaken geheel op in het niets. Zeker als ze ergens langs de straat liggen, want dan is het vuil. Maar meer dan we ons bewust zijn, spelen ze een rol op ons onderbewuste. Zo functioneren een groene vuilnisbak, een blauw verkeersbord of een rood blikje Coca-Cola eigenlijk als markeringspunten in ons geheugen. Ze roepen herinneringen op of brengen ordening aan in de omgeving om ons heen. En of je nu in Rotterdam, Parijs of welke grote stad dan ook bent, je ziet er dezelfde herkenningspunten. En nationaliteit doet er niet toe, sommige beelden spreken voor iedereen.

Die universaliteit houdt de zes kunstenaars van Honda 98, Marije Vlot, Joris Rocks, Tonio de Roover, Gijs la Rivière, Roy Scholeen en Robert Rosenau, bezig. In een tijd dat steeds meer in doelgroepen wordt gedacht, zoekt Honda 98 juist naar hetgeen dat al die groepen delen. Heel idealistisch hoopt Honda 98 door mensen met elkaar te verbinden de onderlinge communicatie te verbeteren. Wanneer mensen te veel in hokjes denken, wordt het immers moeilijker om zich in andermans denkwijzen te verplaatsen. Zeker in een wereld die steeds internationaler wordt, is goede communicatie belangrijk. De zoektocht eindigde uiteindelijk bij de straat, de plek bij uitstek die iedereen met elkaar gemeen heeft. Hieruit is vervolgens een fascinatie ontstaan voor de levensloop van materialen en de sporen die gebruikers erop achterlaten. Dit resulteerde in 1998 voor het eerst in een project, A portrait of a Honda dealer. In de voormalige garage van een Hondadealer bouwden de zes jonge kunstenaars een installatie van in het betreffende pand gevonden voorwerpen. Net als A portrait of a Hondadealer is Pick-up een portret, in dit geval van een stad.

Als een soort archeologen van de moderne tijd zijn de leden van Honda 98 door de straten van Rotterdam gestruind op zoek naar gebruikte materialen om ze assembleren in een 'environmental installatie'. Een grote stelling van gerecycled hout, waarin de verzamelde objecten gegroepeerd zijn naar kleur – de primaire kleuren rood, groen, geel, blauw – vorm en de aard van het materiaal. Doordat de voorwerpen uit hun context zijn gehaald, krijgen ze nieuwe betekenissen. Zo lijkt een oude verpakking strak gespannen in een houten raam ineens een Andy Warhol-achtig schilderij. De menselijke sporen, die zijn achtergelaten op de voorwerpen, vertellen bovendien een verhaal. Het gekriebel in Arabische schrift op een stuk hout bijvoorbeeld doet je afvragen wat de schrijver ermee bedoeld zal hebben.

Niet alleen is Pick-up een tijdsbeeld van het leven in een stad, het is tevens een reflectie op hoe wij met gebruiksvoorwerpen omgaan. In een consumptiemaatschappij is de roep om vernieuwing groot. Video's, tv's et cetera zijn nog niet afgeschreven of er staan alweer nieuwe voor in de plaats. Men kan zich afvragen of vernieuwing per se een verbetering is. Honda 98 denkt van niet. Maar in het gewone leven sta je er bijna nooit bij stil je wordt er pas toe gedwongen als je de gewoonste gebruiksvoorwerpen in een totaal andere context tegenkomt, zoals in Pick-up. Met deze installatie willen de kunstenaars dan ook tegelijkertijd zeggen: kijk beter om je heen, wees bewust van je omgeving.

T/m 24/5 'Pick-up', een 'environmental' installatie door Honda 98 in showroom MaMA, Witte de Withstraat 31. Rotterdam. Opening; 24/4, 20.00 uur.

Drs. R.K. Groot is freelance journalist.

